

aleviler kimin arka bahçesidir?

Erdoğan'ın zımnen söylediği ve burjuva politikacıları arasında bir koda dönüşmüş olan "arka bahçe" retoriğinin anlamı, Alevilerin 90 yıla yakın ulus devlet projesinin arka bahçesi haline getirilmiş olduğudur. Dersim katliamı bu sürecin ilk ve en önemli adımınıydı.

RIDVAN TURAN

Öymen'in başlattığı tartışma farklı kesimler arasında hararetli biçimde sürüyor. Bir yandan CHP'den uzaklaşacağı varsayılan Alevilere yönelik yeni parti çalışmaları başlatılıyorken diğer bir yandan CHP, MHP ve AKP arasında şiddetli bir "Alevi kapma yarışı" başlamış durumda. Oyunun kuralı şöyle: önümüzdeki seçimlere kadar etrafa dağılmış olan Alevileri kim daha çok toplayıp kendi torbasına doldurursa o yarışmayı kazanacak. Adeta tatil günlerinde gösterilen 3. sınıf eğlence-yarışma programları gibi.

Şimdiye kadar Alevileri kendi torbasında toplamış olan Baykal'ın torbasının, partinin haylazı Öymen'ce delinişinin ardından yaptığı açıklama ya bugün meclis grubunda Erdoğan cevap verdi. Baykal geçenlerde mealen Aleviler size yüz vermez demişti. Erdoğan ona bugün, sen o kapının bekçisi misin? Aleviler sizin arka bahçeniz değildir diye cevap verdi.

Benim de sorasım geldi 'Aleviler kimin arka bahçesidir' diye?

Maraş ve Çorum'un travmasını yaşamış olan bir ailenin efradı olarak Alevi-Sünni kutuplaşmasından çok korktuğum çocukluk yıllarımı hatırladım. Bir de annemin "Alevi olduğumuzu sakın söyleme yavrum" tembihlerini. Her yanımda Alevilerin, solcuların öldürüldüğü günlerde basit bir hayatta kalma refleksi idi anamın dedikleri. Aleviliğimizi uzun yıllar korkulacak, tedirgin olunacak bir yük gibi taşıdık, taşıttılar. Esasen anamın bu unutamadığım lafı, bu ülkenin tarihine ilişkin, bilinen bilinmeyen pek çok yaşanmışlığın göstergesi gibi. Şimdi ise bize bunları yaşatmış olan zevat çıkıp bizi nasıl tavlacaklarına ilişkin bir it dalaşı sürdürüyor. O yıllar yaşamı Alevilik perspektifinden okumaya çalışıyordum. Aradan yıllar geçti ve sosyalist oldum. Çocukluğumda Alevilere yapılan haksızlığın kötü bir kader olduğunu düşünürken sonradan bunun bir kader değil, Türk uluslaşma projesinin bir ayağı olduğunu ve egemen askeri ve bürokratik oligarşi tarafından taammüden gündeme getirildiğini gördüm. Meğerse Ermeniler, Kürtler, Rumlar, Süryaniler Anadolu adlı trajedinin farklı perdelerinde, Aleviler gibi hatta Alevilerden de daha beter bir biçimde mağdur edilmişler. Meğer Ermeniler, Kürtler, Rumlar, Süryaniler Alevilerin mağdur edilmiş, haksızlığa uğramış kardeşleriymiş.

Bugün tüm Alevilerin sorması gereken soru şu: haksızlığa uğratılmış, katledilmiş bu kesim-

ler, kimsenin arka bahçesi değil. Kimse böyle bir tartışmayı sürdürmüyorken Aleviler için neden bu tartışma yapılabiliyor? Siz hiç Kürtler sizin arka bahçeniz mi diye bir tartışmanın parlamentoda yapıldığını duydunuz mu? Erdoğan'ın "senin arka bahçen değil" diye efelenirken zımnen söylediği şey, Aleviler'in birilerinin arka bahçesi olduğu değil mi?

Erdoğan'ın zımnen söylediği ve burjuva politikacıları arasında bir koda dönüşmüş olan "arka bahçe" retoriğinin anlamı, biz Alevilerin 90 yıla yakın ulus devlet projesinin arka bahçesi haline getirilmiş olduğumuzdur. Dersim katliamı bu sürecin ilk ve en önemli adımınıydı. Mustafa Kemal'in, Fevzi Çakmak'ın ve diğerlerinin bizzat organize ettikleri bu tepeleme ve uslandırma hareketi Türk uluslaşması açısından, ulus devletin kurulması açısından önemli bir deney alanıdır. Dönemin adalet bakanı M. E. Bozkurt'un laflarını hatırlayalım: "Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette tek hakları vardır; hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı. Dost ve düşman, hatta dağlar bu hakikati böyle bilsinler" (Milliyet, 19.09.1930). Başbakan İsmet: "Bu ülkede sadece Türk ulusu ırksal haklar talep etme hakkına sahiptir. Başka hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur" (Milliyet, 31.08.1930). Tebrikler, meseleyi yeterince açık koymuşsunuz.

Türk uluslaşma sürecinin Alevi Kürtleri kırarak işine başlamış olması manzaranın bir kısmıdır. Manzaranın diğer ve daha kötü yanı ise bu sürecin hala Aleviler üzerinden devam ettirilmekte oluşudur. Aleviler, Dersim'de, Maraş'ta Çorum'da, Sivas'ta kırıldıkları halde yine de -devlet jargonuyla konuşacak olursak- "laik demokratik cumhuriyetin güvencesi" haline getirilebilmiştir. Bu durum travma sonrası stres sendromunun bir sonucu mudur? Devletin bir yeteneği midir? Yoksa bizim yeteneksizliğimiz midir bilemem ama bildiğim bir şey varsa o da bu durumun hiç normal olmadığıdır. Aleviler olarak bizlerin, cellâdımız olan devletin tüm kurucu paradigmasını aynen sahipleniyor olmamız anormallik değilse nedir? Bu paradigmayı bütün katılığıyla hâlâ savunan CHP'ye oy vermek anormal değil midir? Bizler kadar hatta bizden daha fazla ezilmiş olanları, Ermenileri, Kürtleri vb düşman görmek ya da en azından dost görmemek tuhaf değil midir? Celladımız olanlara saygı duymak, Mustafa Kemal'in resmini cemevlerimize asmak anormallik değilse nedir? Son seçimlerde CHP'yi açıkça destekleyeceklerini açıklayan Kazım Genç ve Ali Balkız'ları hala bir yerlerde tutmak, adımıza konuşmaları-

Aleviler neden Hz. Hasan ve Hüseyin'i sever, onların şehadeti için hâlâ göz yaşları döker? Çünkü mazlumdurlar, mağdur edilmişlerdir, katledilmişlerdir. Neden Pir Sultan Abdal deyince içimiz titrer? Çünkü zalime boyun eğmemiştir, yaşamı pahasına savunmuştur gerçekleri. Çünkü Pir Sultan'ımızın darında Denizleri, Adalıları, Erenleri görürüz. Torlak Kemal'i, Börklüce'yi neden hiçbir zaman unutmuyoruz? Eşitlik mücadelesinde şehit olmayı başardıkları için.

na izin vermek üzücü değil midir? İzzettin Doğan gibilerinin ardından Alevilik adına hâlâ birileri gidiyorsa bu kahredici değil midir? Reha Çamuroğlu'na inanan Alevilerin olması korkunç değil midir? İşte tüm bu saydıklarımız ve daha sayamadıklarımız Aleviler üzerinden ulus devlet projesini götüren siyasal aktörlerin bazılarıdır.

Bir düşünün, Aleviler neden Hz. Hasan ve Hüseyin'i sever, onların şehadeti için hâlâ göz yaşları döker? Çünkü mazlumdurlar, mağdur edilmişlerdir, katledilmişlerdir. Neden Pir Sultan Abdal deyince içimiz titrer? Çünkü zalime boyun eğmemiştir, yaşamı pahasına savunmuştur gerçekleri. Çünkü Pir Sultan'ımızın darında Denizleri, Adalıları, Erenleri görürüz. Torlak Kemal'i, Börklüce'yi neden hiçbir zaman unutmuyoruz? Eşitlik mücadelesinde şehit olmayı başardıkları için. Ve daha nicelerini.

Peki biz Alevileri Türk ulus devlet projesinin taşıyıcısı ve önemli bir operasyon alanı haline çevirmiş olan yukardaki zevatla, CHP ile, Baykal'la, Öymen'le, Kılıçdaroğlu'yla bu saydıklarımızın en küçük bir ortak yanı var mı? Öğrenilecek bir Alevilik, gidilecek bir yol varsa hak, hukuk adına, Alevilik adına bedel ödeyenlerin yoludur. Bu işin simsarlığını yapanların, Alevileri bir kabus sirkinin çadır direği haline getirenlerin yolu değil.

Evet şu an gerçekten, zorlama laik, sahte demokrat, cumhursuz cumhuriyet olan, Kürt, Ermeni, Rum, Alevi katili bir devletin arka bahçesi durumuna düşürülmüş durumdayız. Ama yeter. Arka bahçe olmaktan kurtulmanın tek yolu var. Ezilenlerle hep beraber yan yana olabilmek. Ezilenlerin ortak bir lisana sahip olduklarını görebilmek. Alevinin cemevi talebinin Kürdün anadil talebinden bağımsız olmadığını, onların talebinin de bir müslümanın başörtüsü talebinden bağımsız olmadığını anlayabilmek. Kısaca bizi bu hallere düşürenlerin peşinden gitmeyi bırakarak gerçek yolu mücadele edenlerin yolu olarak görmek. Meselenin altı üstü bu.